

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa 5 SSP
przedmiot	Język Polski

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z JĘZYKA POLSKIEGO

KLASA V SZKOŁY PODSTAWOWEJ

rok szkolny 2026/2027

1. Założenia

- Wymagania są kumulatywne: ocena wyższa zakłada opanowanie wymagań przewidzianych na oceny niższe.
- Ocena celująca nie jest uzależniona od realizowania treści spoza programu; oznacza pełne, samodzielne i twórcze wykorzystywanie wiadomości i umiejętności.

2. Treści nauczania w klasie V

Odbiór tekstów literackich i kultury

- świat przedstawiony, fabuła, wątek główny i poboczny, punkt kulminacyjny, narrator, podmiot liryczny, bohater główny i drugoplanowy
- fikcja literacka; realizm i fantastyka; baśń, legenda, bajka, mit, hymn, przypowieść, opowiadanie, nowela, powieść oraz wybrane odmiany powieści
- wers, strofa, rym, rytm, refren; epitet, porównanie, przenośnia, uosobienie, ożywienie, wyraz dźwiękonaśladowczy, zdrobnienie, zgrubienie, apostrofa, pytanie retoryczne, powtórzenie
- temat i problematyka; motywy działania bohaterów; wartości; znaczenie dosłowne i przenośne; interpretacja i uzasadnianie własnego stanowiska
- tekst informacyjny, publicystyczny i reklamowy; fakt i opinia; komiks, film, teatr, adaptacja i przekład intersemiotyczny

Nauka o języku

- czasownik: osoba, liczba, rodzaj, czas, tryb, formy osobowe i nieosobowe; pisownia cząstki - by
- rzeczownik: przypadek, liczba i rodzaj; rzeczowniki własne i pospolite; przymiotnik: odmiana i stopniowanie; liczebnik; przysłówki i jego stopniowanie
- części mowy odmienne i nieodmienne oraz ich funkcje w wypowiedzi
- zdanie i równoważnik zdania; zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte; podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik; grupa podmiotu i grupa orzeczenia; związki wyrazów
- synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, związki frazeologiczne; słownictwo neutralne i wartościujące; język mówiony i pisany; odmiana oficjalna i nieoficjalna
- głoska, litera, sylaba, akcent; intonacja; poznawane zasady ortografii i interpunkcji, w tym pisownia „nie”, ch/h, rz/ż, wielka litera, zapis dat i przecinek w zdaniu pojedynczym

Tworzenie wypowiedzi i komunikacja

- nadawca, odbiorca, sytuacja komunikacyjna; komunikacja werbalna i niewerbalna; etykieta językowa
- opowiadanie odtwórcze i twórcze; opis postaci, krajobrazu i przeżyć; charakterystyka; sprawozdanie; list i e-mail; notatka; plan
- dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia i inne krótkie formy użytkowe

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa 5 SSP
przedmiot	Język Polski

- tekst o charakterze argumentacyjnym: stanowisko, argument, przykład, uzasadnienie, wniosek; akapit, spójność i logiczne uporządkowanie wypowiedzi
- głośne czytanie, recytacja, rozmowa, dyskusja, wypowiedź ustna i prezentacja

3. Lektury obowiązkowe i inne teksty wskazane w rozkładzie materiału

- Ferenc Molnár „Chłopcy z Placu Broni”
- Bolesław Prus „Katarynka”
- Adam Mickiewicz „Powrót taty” oraz wybrane fragmenty „Pana Tadeusza”
- Wybrane mity greckie, w tym o powstaniu świata, Prometeusza, Syzyfie, Demeter i Korze, Dedalu i Ikarze, Heraklesie, Tezeuszu i Ariadnie
- wybrane baśnie, legendy, bajki, wiersze i teksty kultury przewidziane w podstawie programowej i rozkładzie materiału

4. Wymagania na poszczególne oceny

Odbiór tekstów kultury

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
• wskazuje bohaterów, miejsce i czas wydarzeń • odtwarza najważniejsze wydarzenia • rozpoznaje narratora lub podmiot liryczny • odróżnia realizm od fantastyki • rozpoznaje podstawowe gatunki i wybrane środki stylistyczne	• porządkuje wydarzenia i opisuje świat przedstawiony • rozpoznaje wątek główny i bohaterów głównych • wyjaśnia znaczenie dosłowne i przenośne • rozpoznaje cechy poznanych gatunków • określa temat i główną myśl tekstu	• analizuje elementy świata przedstawionego • porównuje bohaterów i wyjaśnia motywy ich działań • wskazuje wątek główny i poboczne • określa funkcje poznanych środków stylistycznych • formułuje i uzasadnia opinię o tekście	• interpretuje utwór i uzasadnia interpretację • analizuje funkcję narracji, tytułu, puenty i punktu kulminacyjnego • porównuje różne teksty kultury • ocenia postawy bohaterów według podanych kryteriów • wykorzystuje kontekst kulturowy i własne doświadczenie	• formułuje samodzielne hipotezy interpretacyjne • zestawia teksty różnych sztuk i wskazuje relacje między formą a znaczeniem • ocenia możliwe sposoby odczytania utworu • tworzy przekład intersemiotyczny i uzasadnia zastosowane rozwiązania

Nauka o języku: części mowy i fleksja

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
• rozpoznaje rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki i liczebnik • odróżnia wybrane części mowy odmienne od nieodmiennych • odmienia wyrazy według wzoru • rozpoznaje podstawowe formy czasownika	• określa przypadek, liczbę, rodzaj, osobę, czas i tryb w typowych przykładach • rozpoznaje formy osobowe i nieosobowe czasownika • rozróżnia liczebniki główne i porządkowe • stopniuje typowe przymiotniki i przysłówki	• stosuje poprawne formy fleksyjne we własnych wypowiedziach • stosuje właściwe formy liczebników • wykorzystuje wiedzę o częściach mowy podczas redagowania tekstu	• porównuje właściwości części mowy • analizuje funkcję form gramatycznych w wypowiedzi • świadomie dobiera formy czasownika do intencji • poprawia i uzasadnia korektę błędów fleksyjnych	• wykorzystuje wiedzę fleksyjną do świadomego kształtowania wypowiedzi • analizuje wpływ wyboru form gramatycznych na sens i styl • przekształca tekst, celowo zmieniając formy gramatyczne • uzasadnia własne rozwiązania językowe

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa 5 SSP
przedmiot	Język Polski

Nauka o języku: składnia

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania - wskazuje podmiot i orzeczenie w prostym zdaniu - rozpoznaje zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte	- rozpoznaje przydawkę, dopełnienie i okolicznik w typowych przykładach - wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczenia - rozpoznaje podstawowe związki wyrazów - buduje poprawne zdania pojedyncze	- analizuje budowę zdania pojedynczego - określa funkcje części zdania - sporządza prosty wykres zdania - przekształca wypowiedzenia i wykorzystuje składnię podczas redagowania tekstu	- porównuje konstrukcje składniowe i ich funkcje - analizuje zależności między wyrazami - świadomie dobiera konstrukcję zdania do celu wypowiedzi - poprawia błędy składniowe i uzasadnia korektę	- przekształca tekst w określonym celu stylistycznym - projektuje różne warianty wypowiedzeń i porównuje ich efekt - świadomie wykorzystuje składnię do budowania znaczenia, rytmu i ekspresji

Słownictwo, komunikacja, ortografia i interpunkcja

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
- rozpoznaje synonimy i antonimy - rozpoznaje znaczenie dosłowne i przenośne - wskazuje nadawcę i odbiorcę - stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe - stosuje poznane reguły ortograficzne i podstawowe znaki interpunkcyjne	- wyjaśnia znaczenie wyrazów w kontekście - rozpoznaje frazeologizmy i wyrazy wieloznaczne - odróżnia język oficjalny od nieoficjalnego - określa sytuację komunikacyjną - stosuje poznane reguły pisowni i interpunkcji w typowych zadaniach	- dobiera słownictwo do sytuacji i odbiorcy - stosuje frazeologizmy, synonimy i antonimy - interpretuje komunikaty niewerbalne - uzasadnia typowe zapisy ortograficzne - poprawia błędy w tekście	- analizuje nacechowanie słownictwa i wpływ doboru słów na odbiorcę - przekształca wypowiedź po zmianie odbiorcy lub celu - uzasadnia pisownię i interpunkcję, odwołując się do reguł - świadomie stosuje etykietę językową	- tworzy zróżnicowane komunikaty dla różnych odbiorców - funkcjonalnie wykorzystuje bogate słownictwo i frazeologię - ocenia skuteczność i etyczność komunikatu - samodzielnie wyjaśnia i koryguje złożone błędy językowe

Tworzenie wypowiedzi

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
- tworzy krótką wypowiedź na temat - sporządza prostą notatkę i plan - redaguje podstawowe krótkie formy użytkowe według wzoru - opowiada o wydarzeniu - wyodrębnia wstęp, rozwinięcie i zakończenie	- redaguje opis, opowiadanie, list, prostą charakterystykę i sprawozdanie - sporządza plan odtworczy - stosuje akapity - formułuje opinię i proste uzasadnienie - zachowuje podstawowe cechy formy wypowiedzi	- planuje wypowiedź i hierarchizuje informacje - tworzy spójne opowiadanie twórcze, charakterystykę i sprawozdanie - redaguje poprawne formy użytkowe - formułuje argumenty i dobiera przykłady - samodzielnie redaguje i koryguje tekst	- tworzy rozbudowane, logiczne i spójne wypowiedzi - świadomie komponuje tekst i rozwija argumentację - stosuje dialog, opis przeżyć i środki urozmaicające narrację - ocenia tekst pod względem treści, kompozycji i języka	- projektuje oryginalne wypowiedzi dostosowane do celu i odbiorcy - świadomie kształtuje narrację, kompozycję i styl - twórczo przekształca teksty - uzasadnia własne decyzje redakcyjne i prezentuje efekt pracy

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa 5 SSP
przedmiot	Język Polski

Odbiór tekstów nieliterackich i edukacja medialna

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
• rozpoznaje tekst informacyjny, reklamowy i prosty tekst publicystyczny • wyszukuje informacje podane wprost • odróżnia fakt od opinii w prostych przykładach	• określa temat i główną myśl tekstu • wyszukuje informacje wyrażone wprost i pośrednio • odróżnia informacje ważne od drugorzędnych • rozpoznaje podstawowe środki perswazji	• selekcjonuje i porządkuje informacje • porównuje informacje z różnych źródeł • wyjaśnia funkcję elementów reklamy • wykorzystuje informacje do wykonania zadania	• analizuje konstrukcję przekazu i sposoby wpływania na odbiorcę • ocenia przydatność źródła • analizuje relacje między tytułem, wstępem, rozwinięciem i zakończeniem • uzasadnia potrzebę krytycznego odbioru treści	• krytycznie zestawia przekazy dotyczące tego samego zagadnienia • formułuje uzasadnione wnioski • projektuje własny etyczny przekaz informacyjny lub perswazyjny • uzasadnia dobór środków

Samokształcenie, wartości i współpraca

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
• korzysta ze wskazanego źródła informacji • nazywa wartości i emocje obecne w tekście • słucha innych i podejmuje współpracę	• korzysta ze słownika i zasobów bibliotecznych • selekcjonuje podstawowe informacje • wyraża opinię i dokonuje prostej samooceny • respektuje zasady pracy zespołowej	• porównuje informacje z różnych źródeł • uzasadnia własne stanowisko • ocenia swoje postępy • odpowiedzialnie realizuje zadanie w zespole	• krytycznie ocenia przydatność informacji • analizuje konflikty wartości • wyznacza cele uczenia się i planuje ich osiągnięcie • organizuje własną pracę i współpracę	• samodzielnie dobiera i ocenia źródła • analizuje problem z różnych perspektyw i uzasadnia kryteria oceny • modyfikuje własne stanowisko pod wpływem trafnych argumentów • inicjuje i współtworzy działania zespołowe

Interpretacja głosowa i prezentacja

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
• głośno odczytuje tekst • z pomocą stosuje pauzę i podstawową intonację • wygłasza krótki tekst z pamięci	• czyta płynnie i zrozumiale • stosuje odpowiednie tempo, intonację i artykulację • przygotowuje krótką wypowiedź ustną	• interpretuje głosowo tekst, wykorzystując tempo, akcent, pauzę i intonację • prezentuje wypowiedź w uporządkowany sposób	• dostosowuje interpretację głosową, gest i mimikę do tekstu, celu i odbiorcy • świadomie buduje kontakt ze słuchaczami	• projektuje i wykonuje własną, uzasadnioną interpretację głosową, sceniczną lub multimedialną • elastycznie dostosowuje sposób prezentacji do sytuacji

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa 5 SSP
przedmiot	Język Polski

5. Szczegółowe wymagania dotyczące lektur

Ferenc Molnár „Chłopcy z Placu Broni”

Treści: przyjaźń i lojalność; konflikt grup; honor; odwaga i poświęcenie; Nemeczek; wartości wspólnoty; świat przedstawiony i charakterystyka bohaterów

Bolesław Prus „Katarynka”

Treści: nowela; pan Tomasz i niewidoma dziewczynka; przemiana bohatera; empatia; punkt kulminacyjny i puenta; znaczenie tytułu

Adam Mickiewicz „Powrót taty” i fragmenty „Pana Tadeusza”

Treści: ballada i elementy narracyjne; napięcie i przemiana; wartości rodzinne; obyczaje i tradycja; opis i obrazowanie poetyckie

Wybrane mity greckie

Treści: archetypiczne sytuacje i wartości; Prometeusz, Syzyf, Demeter i Kora, Dedal i Ikar, Herakles, Tezeusz i Ariadna; stworzenie świata

Juliusz Słowacki „W pamiętniku Zofii Bobrówny”

Treści: podmiot liryczny i adresat; tęsknota; ojczyzna; obrazowanie poetyckie; środki stylistyczne i ich funkcje

Dopuszczający (2)	Dostateczny (3)	Dobry (4)	Bardzo dobry (5)	Celujący (6)
• odtwarza najważniejsze wydarzenia lub treść • wskazuje głównych bohaterów, miejsce i czas • rozpoznaje podstawowy problem utworu	• porządkuje wydarzenia • opisuje bohaterów i relacje • wskazuje ważne elementy problematyki • wyraża i krótko uzasadnia opinię	• analizuje motywy i skutki działań • porównuje bohaterów lub sytuacje • wykorzystuje przykłady z tekstu do uzasadnienia stanowiska • rozpoznaje ważne cechy gatunkowe	• interpretuje problemy i wartości • ocenia postawy według kryteriów • analizuje funkcję wybranych elementów konstrukcji lub środków artystycznych • formułuje wnioski i uzasadnia je odwołaniami do tekstu	• formułuje samodzielne hipotezy interpretacyjne • zestawia problemy z innymi tekstami i doświadczeniami • tworzy oryginalną, dobrze uzasadnioną odpowiedź na utwór • ocenia różne możliwe odczytania

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa 5 SSP
przedmiot	Język Polski

6. Ogólna charakterystyka stopni

Ocena	Charakterystyka
2 – dopuszczający	rozpoznaje, wskazuje, nazywa, odtwarza i wykonuje podstawowe zadania, niekiedy z pomocą; błędy nie uniemożliwiają zrozumienia wypowiedzi.
3 – dostateczny	opisuje, wyjaśnia, klasyfikuje i stosuje wiedzę samodzielnie w typowych sytuacjach.
4 – dobry	sprawnie stosuje wiedzę; porównuje, analizuje, uzasadnia, przekształca i samodzielnie koryguje większość błędów.
5 – bardzo dobry	samodzielnie analizuje, interpretuje, ocenia, argumentuje i tworzy; wykorzystuje wiedzę także w sytuacjach problemowych.
6 – celujący	w pełni opanowuje wymagania; integruje wiedzę, formułuje hipotezy, projektuje oryginalne rozwiązania, dokonuje transferu do nowych sytuacji i przekonująco uzasadnia decyzje.

7. Sposoby i formy sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Osiągnięcia ucznia są sprawdzane w formach dostosowanych do rodzaju umiejętności oraz celu kształcenia. Ocenie podlega nie tylko zasób wiadomości, lecz także ich praktyczne zastosowanie, samodzielność, rozumienie tekstu, komunikowanie się, tworzenie wypowiedzi, poprawność językowa oraz umiejętność refleksji nad własnym uczeniem się.

Obszar osiągnięć	Sposoby i formy sprawdzania	Co podlega ocenie
Odbiór tekstów kultury	czytanie ze zrozumieniem; karta pracy; odpowiedź ustna; zadania do fragmentu; sprawdzian lub kartkówka; quiz; rozmowa o tekście; zadania interpretacyjne; porównywanie tekstów kultury	rozumienie treści; świat przedstawiony; narrator i podmiot liryczny; bohaterowie i motywacje; gatunki; środki artystyczne i ich funkcje; temat, problematyka, wartości; opinie, wnioski i interpretacje
Lektury i teksty z podręcznika	sprawdzian lub kartkówka ze znajomości lektury; quiz; odpowiedź ustna; praca z fragmentem; karta pracy; plan wydarzeń; charakterystyka; zadanie problemowe; wypowiedź pisemna; zadanie twórcze	znajomość treści; porządkowanie wydarzeń; charakterystyka bohaterów; motywy działań; problematyka i wartości; odwoływanie się do tekstu; uzasadnianie opinii
Nauka o języku	kartkówki i sprawdziany; ćwiczenia praktyczne; rozpoznawanie form w tekście; odmiana wyrazów; analiza zdań; przekształcanie wypowiedzi; gry i quizy; korekta	rozpoznawanie części mowy i części zdania; kategorie gramatyczne; poprawna odmiana; funkcje form; budowa zdania; praktyczne wykorzystanie wiedzy językowej
Słownictwo, ortografia i interpunkcja	ćwiczenia leksykalne; zadania ze słownikiem; dyktanda; kartkówki; zadania korektorskie; uzasadnianie pisowni; poprawa własnych wypowiedzi	znaczenie słów i frazeologizmów; dobór słownictwa; stosowanie reguł ortograficznych i interpunkcyjnych; dostrzeganie i poprawianie błędów

	WYMAGANIA EDUKACYJNE
placówka	Zespół Szkół z Oddziałami Sportowymi nr 1
poziom/klasa	Klasa 5 SSP
przedmiot	Język Polski

Tworzenie wypowiedzi	prace klasowe i dłuższe prace pisemne; krótkie formy; notatka i plan; opis; charakterystyka; opowiadanie; sprawozdanie; formy użytkowe; redagowanie i poprawianie tekstu	realizacja tematu i formy; selekcja informacji; kompozycja i akapity; spójność; słownictwo; poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna
Teksty nieliterackie i media	zadania do tekstów informacyjnych, publicystycznych i reklamowych; wyszukiwanie informacji; porównywanie źródeł; analiza reklamy; projekt komunikatu	selekcja informacji; temat i główna myśl; fakt i opinia; informacje jawne i pośrednie; perswazja; podstawowa ocena źródła; odpowiedzialność za przekaz
Interpretacja głosowa i prezentacja	głośne czytanie; recytacja; interpretacja głosowa; prezentacja; wypowiedź przygotowana; scenka lub inscenizacja	płynność; tempo, intonacja, akcent, pauza, artykulacja; dostosowanie prezentacji do tekstu, celu i odbiorcy; środki niewerbalne
Samokształcenie, wartości i współpraca	praca ze słownikiem i źródłami; zadanie wyszukiwawcze; obserwacja pracy zespołowej; rozmowa; samoocena; ocena koleżeńska; projekt	samodzielność; selekcja i ocena informacji; uzasadnianie wartości i stanowiska; odpowiedzialność; indywidualny wkład; rozpoznawanie postępów i potrzeb

8. Uwagi do oceniania

- Dobór formy sprawdzania jest adekwatny do celu kształcenia i rodzaju umiejętności. Nie każda umiejętność jest sprawdzana testem lub sprawdzianem pisemnym.
- W ciągu roku uczeń otrzymuje zadania o zróżnicowanym poziomie: od rozpoznawania i odtwarzania, przez wyjaśnianie i stosowanie, po analizowanie, ocenianie, przekształcanie i tworzenie.
- W dłuższych wypowiedziach pisemnych ocenia się – odpowiednio do poznanej formy – realizację tematu, treść, kompozycję, spójność, słownictwo oraz poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną.
- Przy sprawdzaniu znajomości lektury wykorzystuje się zarówno zadania dotyczące treści, jak i zadania wymagające rozumienia motywacji bohaterów, problematyki, wartości oraz uzasadniania odpowiedzi odwołaniem do tekstu.
- Aktywność na lekcji, współpraca, projekt, prezentacja i zadania twórcze są oceniane według wcześniej podanych kryteriów. W pracy zespołowej uwzględnia się indywidualny wkład ucznia.
- Samoocena i ocena koleżeńska służą przede wszystkim uczeniu się, rozpoznawaniu postępów i planowaniu dalszej pracy; nie zastępują nauczycielskiej oceny osiągnięć.
- Formy i warunki sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia oraz zaleceń wynikających z opinii lub orzeczenia.